



**LIFE | BEAR SMART
CORRIDORS**

LIFE20 NAT/NL/001107

LIFE Bear-Smart Corridors

**Πρακτικά 3^{ης} Συνεδρίασης
Κοινότητας Έξυπνης Συνύπαρξης με την Αρκούδα**

**Παρασκευή 21 Μαρτίου 2025
Γραφεία ΚΕΝΑΚΑΠ, Καλαμπάκα**

Ημερομηνία Έκδοσης: 27.03.2025
Συγγραφέας: Γιώργος Χατζηνάκος

1. Εισαγωγή

Η τρίτη συνεδρίαση της Κοινότητας Έξυπνης Συνύπαρξης με την Αρκούδα πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 21 Μαρτίου 2025 στα γραφεία του ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. στην Καλαμπάκα, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας.

Η συνάντηση είχε ως βασικούς στόχους:

- την παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου Συνύπαρξης,
- τη συλλογή ανατροφοδότησης από τους τοπικούς φορείς και εκπροσώπους κοινοτήτων,
- την παρουσίαση των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) και της σύνδεσής τους με τις Μονάδες Επέμβασης για την Αρκούδα (ΜΕΑ),
- και τον προγραμματισμό των επόμενων κοινών δράσεων της Κοινότητας.

Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Δράσης C1 του έργου *LIFE Bear-Smart Corridors*, η οποία στοχεύει στην ανάπτυξη και λειτουργία ενός συνεργατικού δικτύου για τη βιώσιμη συνύπαρξη ανθρώπου και αρκούδας στην περιοχή Τρικάλων–Μετεώρων.

Ονοματεπώνυμο	Ιδιότητα / Ειδικότητα	Οργανισμός
Γιώργος Χατζηνάκος	Ανθρωπογεωγράφος	Καλλιστώ
Σπύρος Μούζιουρας	Δασολόγος	Δασαρχείο Καλαμπάκας
Δημήτρης Δήμος	Γεωγράφος – Ερευνητής	ΠΕΕΑΦΑΖ
Ευθύμιος Αυγέρης	Γεωπόνος	ΚοινΣΕπ Εκάτη
Δημήτρης Βαβύλης	Βιολόγος – Ειδικός Επιστήμονας	ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Βάιος Κουτής	Γενικός Διευθυντής	ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Ηλίας Χριστάνας	Πρόεδρος Τ.Κ. Φλαμπουρίων	Δήμος Μετεώρων
Γιώργος Κόφφας	Πρόεδρος Τ.Κ. Καστανιάς	Δήμος Μετεώρων
Αθανάσιος Νικογιάννης	Πρόεδρος Τ.Κ. Αμπελοχωρίου	Δήμος Μετεώρων
Γιώργος Μερτζάνης	Βιολόγος	Καλλιστώ

2. Περίληψη Συνάντησης

Η συνεδρίαση άνοιξε με χαιρετισμό από τον Βάιο Κουτή (ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.), ο οποίος υπογράμμισε τη σημασία της συνεργασίας των τοπικών κοινοτήτων στην εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου Συνύπαρξης και την ανάγκη η Κοινότητα να αποτελέσει έναν θεσμικά αναγνωρισμένο μηχανισμό διαβούλευσης και συντονισμού σε τοπικό επίπεδο.

Ο Γιώργος Χατζηνάκος (Καλλιστώ) παρουσίασε αναλυτικά το Στρατηγικό Σχέδιο Συνύπαρξης Ανθρώπου και Αρκούδας στην ΠΕ Τρικάλων–Μετεώρων, το οποίο συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE Bear-Smart Corridors και αποτελεί το πρώτο ολοκληρωμένο σχέδιο τοπικής διακυβέρνησης για τη συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής στην Ελλάδα.

Το Σχέδιο αποτυπώνει:

- το πλαίσιο αναφοράς και τα βασικά προβλήματα που εντοπίστηκαν στην περιοχή, όπως οι ζημιές στην κτηνοτροφία, η σταδιακή εγκατάλειψη ορεινών δραστηριοτήτων και η έλλειψη συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών,
- το όραμα και τις αρχές λειτουργίας της Κοινότητας, οι οποίες εστιάζουν στη συμμετοχή, τη διαφάνεια, την πρόληψη, τη συνεργασία και την τοπική προσαρμογή,
- και ένα σύνολο στοχευμένων δράσεων που οργανώνονται γύρω από τέσσερις βασικούς άξονες:
 1. Πρόληψη και Διαχείριση Συγκρούσεων: ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων όπως ηλεκτροφόρες περιφράξεις, αποτρεπτικά μέσα και εκπαίδευση κτηνοτρόφων.
 2. Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση: δράσεις σε σχολεία, κοινότητες και τοπικούς συλλόγους για την κατανόηση της οικολογίας της αρκούδας και τη μείωση του αισθήματος του φόβου.
 3. Τοπική Οικονομία και Ανάπτυξη: στήριξη προϊόντων φιλικών προς την αρκούδα, τουριστικών και πολιτιστικών πρωτοβουλιών που προάγουν τη συνύπαρξη και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
 4. Συντονισμός, Διακυβέρνηση και Παρακολούθηση: θεσμοθέτηση της Κοινότητας ως συμμετοχικού μηχανισμού, συνεργασία με τις ΟΑΕ–ΜΕΑ και καθιέρωση δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο ότι το Σχέδιο δεν αποτελεί ένα θεωρητικό ή γραφειοκρατικό έγγραφο, αλλά ένα ζωντανό πλαίσιο διαλόγου, μάθησης και προσαρμογής. Προβλέπει τακτικές αναθεωρήσεις, συμμετοχή των τοπικών φορέων στη διαμόρφωση των δράσεων, και τη διασύνδεσή του με ευρωπαϊκές πολιτικές για τη βιοποικιλότητα, την αγροτική ανάπτυξη και την πράσινη μετάβαση. Ο Γιώργος Χατζηνάκος (Καλλιστώ) υπογράμμισε ότι η επιτυχία του Σχεδίου θα εξαρτηθεί από τον βαθμό δέσμευσης και συνεργασίας των μελών της Κοινότητας, τα οποία καλούνται να λειτουργήσουν ως φορείς αλλαγής στην καθημερινή πρακτική διαχείρισης του τόπου.

3. Συζήτηση – Ανατροφοδότηση Φορέων

Η συζήτηση που ακολούθησε εστίασε στην προσαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου Συνύπαρξης στις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής των Μετεώρων και του Ασπροποτάμου.

Οι τοπικοί πρόεδροι (Ηλίας Χριστάνας, Γιώργος Κόφφας και Αθανάσιος Νικογιάννης) κατέθεσαν πολύτιμες παρατηρήσεις και εμπειρίες από τις κοινότητες τους, επισημαίνοντας:

- την ανάγκη συστηματικής ενημέρωσης και πρακτικής στήριξης των κατοίκων,
- την απαραίτητη συντήρηση μονοπατιών και υποδομών για ασφαλή μετακίνηση ανθρώπων και ζώων,
- την καλύτερη συνεργασία με τις Δασικές Υπηρεσίες, και
- την προσαρμογή των μέτρων πρόληψης στις τοπικές ιδιαιτερότητες κάθε κοινότητας.

Η συμμετοχή τους κρίθηκε ιδιαίτερα σημαντική, καθώς συνέβαλε στην προσαρμογή του Σχεδίου στο τοπικό κοινωνικοοικονομικό και γεωγραφικό πλαίσιο, εξασφαλίζοντας τη ρεαλιστική του εφαρμογή.

Ο Δημήτρης Βαβύλης (ΚΕΝΑΚΑΠ) και ο Ευθύμιος Αυγέρης (ΚοινΣΕπ Εκάτη) εστίασαν στις δράσεις που αφορούν την τοπική οικονομία και τα προϊόντα φιλικά προς την αρκούδα, ενώ ο Δημήτρης Δήμος (ΠΕΕΑΦΑΖ) αναφέρθηκε στη σημασία της σύνδεσης της συνύπαρξης με την αγροκτηνοτροφική παράδοση και την αναβίωση των τοπικών φυλών και καλλιεργειών.

4. Παρουσίαση Ομάδων Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) και Μονάδων Επέμβασης για την Αρκούδα (ΜΕΑ)

Ο Γιώργος Μερτζάνης (Καλλιστώ) παρουσίασε το πλαίσιο λειτουργίας των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) και τη σύνδεσή τους με τις Μονάδες Επέμβασης για την Αρκούδα (ΜΕΑ). Ανέλυσε τη δομή, τις αρμοδιότητες και τις διαδικασίες συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών (Δασαρχείο, Πυροσβεστική, ΕΛ.ΑΣ., ΟΦΥΠΕΚΑ, Καλλιστώ) σε περιπτώσεις προσέγγισης αρκούδων κοντά σε οικισμούς.

Τόνισε τη σημασία:

- της άμεσης κινητοποίησης και επικοινωνίας μεταξύ εμπλεκόμενων φορέων,
- της σαφούς κατανομής ρόλων και της εκπαίδευσης των μελών,
- και της διαρκούς ενημέρωσης των τοπικών κοινοτήτων ώστε να αποφεύγονται παρεξηγήσεις και αντιδράσεις φόβου.

Παρουσιάστηκαν παραδείγματα επιτυχών επεμβάσεων από άλλες περιοχές της Ελλάδας, αλλά και οι κύριες δυσκολίες που συναντώνται. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των τοπικών φορέων και στην ανάγκη εκπαίδευσης νέων μελών, ώστε να λειτουργεί αποτελεσματικά η ομάδα σε πραγματικό χρόνο.

5. Επόμενα Βήματα

Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με τη συμφωνία ότι η Κοινότητα εισέρχεται σε μια νέα φάση ωρίμανσης, όπου οι αρχές και οι προτάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου θα μετατραπούν σε συγκεκριμένες δράσεις.

► Κοινές Δεσμεύσεις

- Η Καλλιστώ και το ΚΕΝΑΚΑΠ θα επεξεργαστούν το τελικό κείμενο του Στρατηγικού Σχεδίου Συνύπαρξης, ενσωματώνοντας τις προτάσεις των συμμετεχόντων.
- Η επόμενη συνεδρίαση θα εστιάσει στην οριστικοποίηση και υιοθέτηση των κοινών αρχών λειτουργίας της Κοινότητας, όπως περιγράφονται στο Μνημόνιο Συνεργασίας (MoU).
- Θα οργανωθούν πρακτικά σεμινάρια πεδίου για μέλη των ΟΑΕ και των ΜΕΑ, με στόχο την επιχειρησιακή τους ετοιμότητα.

► Ενίσχυση Τοπικής Διάστασης

- Συμφωνήθηκε η διοργάνωση δράσεων ενημέρωσης και συμμετοχικού σχεδιασμού σε κοινότητες του Ασπροποτάμου.
- Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στη Γιορτή Κράνου στην Κρανιά Ασπροποτάμου (Σεπτέμβριος 2025), η οποία θα αποτελέσει κορυφαία δράση της χρονιάς, συνδυάζοντας εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τοπικά προϊόντα και πολιτιστικές εκδηλώσεις για τη συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής.

6. Συμπεράσματα

Η τρίτη Συνεδρίαση της Κοινότητας Έξυπνης Συνύπαρξης επιβεβαίωσε τη δυναμική της ως χώρου διαλόγου, συλλογικής μάθησης και κοινωνικής συμμετοχής. Η παρουσία των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων υπήρξε καθοριστική για τη ρεαλιστική προσαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου Συνύπαρξης, ενώ η εισήγηση για τις ΟΑΕ-ΜΕΑ έθεσε τα θεμέλια για πιο αποτελεσματική και συντονισμένη επιχειρησιακή δράση στην περιοχή. Η Κοινότητα συνεχίζει να εξελίσσεται ως καινοτόμο παράδειγμα συνεργασίας για τη συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής, αποδεικνύοντας ότι ο διάλογος, η πρόληψη και η συλλογική ευθύνη μπορούν να μετατρέψουν τις προκλήσεις σε κοινές ευκαιρίες για το μέλλον.

